

**Kõkõbì Páũlũ ní sǐi sǐe 'bá
Gālātīyā
vé rĩ pi ní rĩ
Tã búkũ rĩ vé rĩ ã ùlũngará**

Gālātīyā ri ágágá ãngũ nóni ì ní zìjì Tákì rĩ agá. Páũlũ pi Bārúnábã be, kòpi sǐkì ụ'dùkò múké Yèsũ vé rĩ kùrù Gālātīyā vé rĩ pi agásì, sē 'bá kárakará újákì ẹsì Yèsũ ri ẹ'yǐzú rá (Ẹzì 13-14). Páũlũ kǐnĩ, 'bá ícókì Múngú ní ãyĩkò sǐe ẹzì 'bá ní ngaá rĩ sǐ ku. 'Bã 'yénjã adri pìrì Múngú ẹndrẹtì gé ẹ'yǐngará sǐ, sũ Yãhùdì rĩ pi vé ẹ'bìpì Æbũrãmã tìjì. Cápĩtã 5-6 lũ 'bá ní kǐnĩ, 'bã Yèsũ ri ẹ'yǐ' 'bá gí rĩ pi, lē Índrì Uleterè rĩ ã ùlũ 'bá ní tã pìrì 'bá ní adrizú Kùrĩsītīyánĩ rú rĩ nĩ, ã sē rí 'bã 'dùkì rí tãimbì Múngú vé rĩ ngaá, ãzini 'bã lèkì rí 'bá ụrukò lèlè.

Páũlũ sē mǒdó Kùrĩsītīyánĩ Gālātīyā gá rĩ pi ní

¹ Ma Páũlũ ì ní zìjì ímù ẹzì ngaá Yèsũ Kùrĩsītò vé 'bá áyúáyũ ni rú rĩ 'i. Mávè zǐngará nǒri íbì íngá 'bá áda vùgá kuyé, íbì íngá Yèsũ Kùrĩsītò vùgá, ãzini Ẹtẹpì Múngú ìri ingaápi gǒopi ídri rú drãngará gálésì rĩ vùgá.

² 'Bã má ọgũpìjì Yèsũ Kùrĩsītò ri ẹ'yǐ' 'bá gí, adri' 'bã má be trù nǒ' 'bée be, 'bá sǐkì ìmi ní mǒdó.

Īmi 'bá Yēsũ ri ẽ'yĩ' 'bá gí kãníšã ãndiãndí ãngũ Gālātīyā vé rĩ agá rĩ pi, á sī kòkòbĩ 'dĩri sée ĩmi ní nĩ.

³ Tākiri, āzini ẹsì múké 'bá Ẹtẹpì Múngú vé rĩ, āzini Úpí Yēsũ Kúrísítō vé rĩ ã adri ĩmi be.

⁴ Úpí Yēsũ Kúrísítō sē 'i drāá ròbòṅṅò rú 'bávé ũnjĩkãnyā ã tã sī, 'bá pazú tã ũnjí nyòṅkú nōri vé rĩ agásĩ, sũ 'bá Ẹtẹpì Múngú ní tã ni ỳtĩ rĩ tĩni.

⁵ Ẹ íngúkí Múngú ri mụzú nyonyo. Āmīnā.

Ụ'dúkọ múké áda rĩ, ĩri 'yéná àlu

⁶ Mā ẹsì ịsú ịzāngā, ĩmi ní koro Múngú ĩmi zìpì ẹsì múké Kúrísítō vé rĩ sī rĩ kuú rá, ĩmi ní gōó ĩmi újá ụ'dúkọ túngú ni vé tã 'dujú ngaá áyu rĩ sī.

⁷ 'Bá urukọ ímúkí ĩmĩ drĩ izaá, kòpì újákí ụ'dúkọ múké 'dĩri ũlũú gòròṅṅò rú, 'bo ụ'dúkọ 'dĩri adri ụ'dúkọ múké Kúrísítō vé ni ku.

⁸ Ụ'dúkọ múké 'bá ní ándúrú ũlũú ĩmi ní gí 'dāri, 'bá āzi ímú dō újá ũlũú túngú, dō ĩri mālāyíkā íngápì 'bũ gélésĩ ni yā, dō 'bá āzi yā, dō ma 'i yā, Múngú ã lị ĩrivé tã ũnjí.

⁹ Ándúrú á 'yo ĩmi ní rá, á lē gōó ẹndịjì 'yoó ĩmi ní dījì, 'bá āzi ímú dō ụ'dúkọ múké ĩmi ní ándúrú ẹ'yĩ gí 'dāri újá ũlũú túngú, Múngú ã lị ĩrivé tã ũnjí.

¹⁰ Īmi kádō ỳsũú, tã má ní rií átá 'dĩ'bée, ma ri átá āyĩkō sězú 'bá áda ní? Tã má ní rií átá 'dĩ'bée adri 'yozú kìnĩ, āyĩkō sězú 'bá áda ní kuyé, ĩri āyĩkō sězú Múngú ní. Mā ri té dō tã 'dĩri átá āyĩkō sězú 'bá áda ní, má ícò té adrií átí' 'bá Kúrísítō vé ni ku.

Múngú zì Páũlũ ri nĩ

11 Má édrípìì má ómvúpìì, á lě ìmi nĩkí múké 'yozú kínì, ú'dúkò múké má ní ùlũú ìmi ní 'dĩri íbì íngá 'bá áda vúgá kuyé.

12 Ụ'dúkò 'dĩri 'bá āzi ímbá ma ānì nĩ kuyé, dōku 'bá áda ùlũ má ní nĩ kuyé. Yēsũ Kúrísítò i'da 'i má ní ìndrìlìkì agá, ùlũ má ní tã rĩ nĩ.

13 Ìmi nĩkí rá, á ri mēřē Yāhúdĩ rĩ pi vé rĩ 'dujú ngaá. Á ri 'bá Múngú vé rĩ pi ọcụjụ ùnjí ùnjí, á lě kōdō kánísā rĩ izaá.

14 Mēřē Yāhúdĩ rĩ pi vé má ní ùnñì rĩ, béré mávé rĩ gé, 'bá āzi Yāhúdĩ rĩ pi āsámvú gé 'dīgé ma ndēepi ni 'dāáyo, mēřē má é'bípìì pi ní ímbá 'bá ní rĩ, á 'du tã ni 'bāá ũkpó ũkpó.

15 'Bo Múngú 'bā éśì múké má ní, ìpě ma ísú tìkí drĩ ma kuyé. Múngú ụsụ,

16 i'da 'i Mvọpì Yēsũ ri má ní, mâ mụ rí ú'dúkò múké Yēsũ vé tã sĩ rĩ ùlũú 'bá adri' 'bá Yāhúdĩ rú ku rĩ pi ní. Tã 'dĩri má ísú íngázú 'bá áda vúgá kuyé.

17 Á mụ Yēsũ vé 'bá áyúāyũ adri' 'bá má sĩ drĩdrĩ Yẹrúsālémā gá 'dālé rĩ pi zì tã sĩ ālunani kuyé, á 'de mụú āngũ Árábĩ rĩ pi vé rĩ gé. Vúdrĩ ni gé, má ní gōzú ma újázú mụzú vúlé kūrụ Dāmāsékē vé ándúrú má ní adrizú rĩ gé.

18 Ílì na ā vúdrĩ gé, má ní 'dezú mụzú Pétēró ri ndrezú Yẹrúsālémā gá 'dālé, 'bá adrikí ìri be caá ú'dú mụdrì drĩ ni tọwú.

19 'Bo má ísú Yēsũ vé 'bá áyúāyũ rĩ pi ā ụrụkọ kuyé, 'bá má ní ísú ndree rĩ 'yẹná Úpí Yēsũ édrípì

Yôkóbũ* 'i.

²⁰ Á 'yo ãmi ní Múngú ɛndrɛtɪ gé, tã má ní sĩ sêé ãmi ní 'dĩri adri ũnjõ kuyé.

²¹ Vúdrĩ ni gé, má ní gõzú 'dezú mužú ãngũ Sírĩyã vé rĩ gé, ãzini ãngũ Kĩlĩkiyã vé rĩ gé.

²² 'Bo 'bá Kúrísítõ ri ɛ'yĩ' 'bá ãngũ Yũdáyã vé rĩ agá 'dãlé rĩ pi nĩkĩ ma kuyé.

²³ Kõpi yĩkĩ 'yɛɲá tã má ní riĩ 'oó rĩ ã kũbĩ, 'bá rĩ pi rikĩ 'yoó kɪnĩ “Ágó ándúru riĩpi 'bã ɔcũũpi ũnjĩ ũnjĩ rĩ, ĩri nóni ri ú'dũkõ múké ĩri ní kôdõ lēé izaá rĩ ũlũ 'bá rĩ pi ní.”

²⁴ Kõpi íngúkĩ Múngú ri ãní rá mâ tã sĩ.

2

Yésũ vé 'bá áyũũyũ rĩ pi ã'yĩkĩ tã Páũlũ ní ímbá rĩ rá

¹ Kúru ílí mužrĩ drĩ ni sũ ã vúdrĩ gé, á gõ mužú Yêrusãlémã gá 'dãá dĩĩ, 'bá mužkĩ Bãrũnábã be, á jĩ Títõ ri mužú ĩndĩ.

² Á 'de mužú 'dãá, ã'diãtãsiyã Múngú i'da má ní nĩ kĩnĩ, mâ muž. Á ca mužú drĩkoma Yãhũdĩ rĩ pi vé Yésũ ri ɛ'yĩ' 'bá gĩ rĩ pi ĩsũ Yêrusãlémã gá 'dãá, má ní ú'dũkõ múké má ní riĩ ũlũú 'bá adri' 'bá Yãhũdĩ rú ku rĩ pi ní rĩ ũlũzú kõi pi ní. Á 'dũ tã 'dĩri ngáá 'dĩni lũzú kɪnĩ, ú'dũkõ má ní ũlũú 'dĩri 'bá ãzi ã ɔwũ rĩ ku, ɛzi má ní ngáá 'bá adri' 'bá Yãhũdĩ rú ku rĩ pi ãsãmvú gé rĩ ã drã rĩ kána ku.

* **1:19 1:19** *Yôkóbũ*: Yôkóbũ cápĩtã 'dĩri agá rĩ ĩri Yésũ vé édrĩpi, ĩri 'bá Yésũ ri ɛ'yĩ' 'bá gĩ Yêrusãlémã gá rĩ pi vé drĩkoma. 'Í lã ɛzi 15:12-21; 21:18-19.

³ Títõ 'bá ní muú ĩri be rĩ adri Yähúđǵú kuyé, ĩri Ğirĩkǵú, lĩkĩ ágélé ni ě tị kuyé, 'bo drĩkoma rĩ pi mĩkĩ ĩri sēé ágélé ni ě tị lịj ũkpō sĩ kuyé.*

⁴ Á mu Yērúsālémã gá 'dǵá, ǵ'điǵtǵsĩyǵ Yähúđǵi urukō ũsũ'bá kǵnĩ, ĩ ě'yĩkĩ Kúrísítō Yēsũ ri gĩ rĩ pi ífĩkĩ 'bǵ ǵsǵmvú gé, drĩwǵlǵ Yēsũ Kúrísítō ní sēé 'bá ní rĩ izaǵ 'đĩsĩ rá, kōpi lēkĩ 'bǵ 'bǵǵ adrii túǵǵrĩ rú rii tǵǵmbĩ Yähúđǵi rĩ pi vé rĩ 'duú ngaǵ.

⁵ 'Bo 'bǵ ǵ'yĩkĩ kōpivé tǵ 'đĩri ǵluǵǵni kuyé, 'bǵ lēkĩ ú'dúkō múké ǵđǵ 'đĩri ǵ ǵwĩ adrii ĩmĩ ǵsĩ ǵǵ.

⁶ 'Bǵ ní 'bǵ úmúngǵrǵ gǵ Yērúsālémã gǵ 'dǵá, 'bǵ drĩkoma rú rĩ pi 'bǵkĩ tró tǵ ǵzi tǵ má ní ũlũú 'đĩ'bēé drĩǵé kuyé. Múngú mĩlé gǵ, 'bǵ rĩ pi céré trótró, kúru ǵ 'du drĩkoma rĩ pi vé tǵ 'bǵǵ tǵ ǵmbúǵú rú kuyé.

⁷ Kōpi ǵ'yĩkĩ rá kǵnĩ, Múngú pē ma muú ú'dúkō múké rĩ ũlũú 'bǵ adri'bǵ Yähúđǵi rú ku rĩ pi ní, sũ ĩri ní Pētēró ri pēé muú ú'dúkō múké ǵlu ǵlu 'đĩri ũlũú Yähúđǵi rĩ pi ní rĩ tĩni.

⁸ Múngú Pētēró ri pēepi muúpi ú'dúkō múké rĩ ũlũúpi Yähúđǵi rĩ pi ní 'đĩri, ĩri nóni ri ma ǵyú ú'dúkō múké rĩ ũlũú 'bǵ adri'bǵ Yähúđǵi rú ku rĩ pi ní.

⁹ Yōkóbũ pi Pētēró be, Yũwǵnĩ sĩ, kōpi ǵǵófe kǵnĩsǵ vé rĩ, kōpi yĩkĩ ǵsĩ múké Múngú ní sēé má ní rĩ vé tǵ rá, kōpi ǵzĩkĩ 'bǵ Bǵrũnǵbǵ be drĩ ĩrĩ sĩ. Lũzú kǵnĩ, kōpi ǵ'yĩkĩ tǵ Yēsũ Kúrísítō vé

* **2:3 2:3** *Ágélé ě tị lịngǵrǵ:* Múngú lũ ǵbũrǵmǵ ní kǵnĩ, anji ǵǵō ǵbũrǵmǵ vé rĩ pi adriki đō caǵ ú'dú ǵrō gĩ, lē ǵ úlĩkĩ kōpi ǵ ǵgélé ě tị rá, lũzú kǵnĩ, kōpi anji Múngú vé ni. 'Bǵ rĩ ǵ'yĩ đō 'ĩ ǵgélé ě tị sēé lịj gĩ, ĩri tǵǵmbĩ Mósē vé rĩ 'du nga. 'Í lǵ ĩ'dóngǵrǵ 17:9-14; Ǵzĩ 15:1-5.

'bá ní ímbá rĩ rá, āzini kōpi ęťiki rá kinni, 'bâ ũlũki ú'dúkó múké rĩ mužú 'bá adri'bá Yāhúđi rú ku rĩ pi ní, ĩ ívé rĩ ũlũ mužú Yāhúđi rĩ pi ní.

¹⁰ Tā kōpi ní ziji rĩ, kōpi kinni, ícó dō rá, lē 'bâ kókí Kūrīsītīyānī adri'bá Yęřúsālémā gá, ngá ākó rĩ pi ē ĩzā, tā 'điri má ęsi agá nōlé anigé má ní lēé 'oó rĩ.

Páulũ átá tã Pétěró drįgé ũkpó ũkpó

¹¹ Pétěró kã ícá Ānītīyókã gá nōlé, á 'yo tã rĩ drį ni gé, ā'diātāsīyā tã ĩri ní 'oó rĩ ũnji.

¹² 'Bá ímų'bá Yókóbũ vé āngálésĩ rĩ pi ní drį ícázú kuyé rĩ gé, Pétěró ri ínyá nyaá† 'bá adri'bá Yāhúđi rú ku rĩ pi be trų. 'Bo 'bá 'đi'bée kã ícá, gō 'i njeé fũú 'bá adri'bá Yāhúđi rú ku rĩ pi āsámví gé sĩ rá, ā'diātāsīyā 'o ũři sĩ Yāhúđi 'yo'bá kinni, Kūrīsītīyānī adri'bá Yāhúđi rú ku rĩ pi ā úliki kōpi ā ágélé ē ti rá rĩ sĩ.

¹³ Yāhúđi urųkọ adri'bá Kūrīsītīyānī rú rĩ pi í'dókí tã rĩ 'oó sũ Pétěró ní 'oó rĩ tįni, kōpi gōki ínyá nyangára 'bá adri'bá Yāhúđi rú ku rĩ pi be rĩ kuú rá. Tã kōpi ní 'oó 'điri sē Bārúnábā 'de kpá rií tã rĩ 'oó sũ kōpi ní 'oó rĩ tįni.

¹⁴ Má kã mužú ndreé kōpi 'đúkí ú'dúkó múké áda rĩ vé tã ngaá piři kuyé, má ní 'yozú Pétěró ní kōpi ęndreti gé 'đigé, “Mi Yāhúđigú, 'bo mi ri tã rĩ 'du nga sũ 'bá adriipi Yāhúđi rú ku rĩ tįni. Ngá mí ní rizú Kūrīsītīyānī adri'bá Yāhúđi rú ku

† **2:12 2:12** *Ínyá nyangára*: Tāimbį Mósē vé rĩ ā'yī Yāhúđi rĩ pi ā nyaki ānyāpá urųkọ'bée ku. Tã 'điri sē Yāhúđi rĩ pi ní ínyá nyazú 'bá adri'bá Yāhúđi rú ku rĩ pi be ku āni. 'Í lā Dětōrōnómē 14:1-21, ęzi 10:9-15.

rĩ pi mĩzú mēřē Yāhúđĩ rĩ pi vé rĩ 'duzú ngazú rĩ
ã'di?

15 “Bâ nõ'bée, Yāhúđĩ rĩ pi tĩkĩ 'bâ nĩ, 'bá adrikĩ
sũ 'bá adri'bá Yāhúđĩ rú ku ũnjĩkányā 'o'bá rĩ pi
tĩnĩ ku.

16 'Bá nĩkĩ á má rá 'yozú kínĩ, 'bá āzi ícọ adriĩ
pĩrĩ Múngú ẹndrẹtĩ gé ĩri ní tǎĩmbĩ rĩ 'duđú ngaá
rĩ sĩ ku, 'bá rĩ ícọ adri pĩrĩ Múngú ẹndrẹtĩ gé,
ĩri ní Yésũ Kúrísítō 'bâ paápi rĩ ẹ'yĩ rĩ sĩ. Tā
ni sĩ, 'bá ní kpá ẹsĩ 'bāzú Kúrísítō Yésũ drĩgẹ
ānĩ, 'bâ adrikĩ rĩ ānĩ pĩrĩ Múngú ẹndrẹtĩ gé, adri
'yozú kínĩ 'bá ní tǎĩmbĩ rĩ 'duđú ngaá rĩ sĩ kuyé.
Ā'diātāsīyā 'bá rĩ ícọ adriĩ pĩrĩ ĩri ní tǎĩmbĩ rĩ
'duđú ngaá rĩ sĩ ku.

17 “Bá 'bākĩ dō ẹsĩ Kúrísítō ri ẹ'yĩzú, ĩri sē
'bâ adri pĩrĩ Múngú ẹndrẹtĩ gé, 'bo 'bâ drĩ ri
ũnjĩkányā 'o, 'dĩri nyo lū 'yozú kínĩ, Kúrísítō sē
'bā fiĩ ũnjĩkányā 'oó nĩ? Adri 'dĩni ku!

18 'Bo á gō dō fiĩ tǎĩmbĩ Yāhúđĩ rĩ pi vé rĩ 'duđú
ngaá ĩndĩ, tǎĩmbĩ rĩ lū 'yozú kínĩ, á 'o ũnjĩkányā
gĩ, ā'diātāsīyā á 'du tǎĩmbĩ rĩ ngaá céré kuyé.

19 Ọtụ á ri adriĩ tǎĩmbĩ rĩ ā pálé gá, 'bo kâ ma
ọyụ tǎĩmbĩ rĩ agásĩ, á gō tǎ Múngú vé rĩ 'duđú
ngaá rá.

20 Yésũ Kúrísítō kǎ drǎá pẹtĩ alambaku sígẹ
'dǎá, 'du mávé rụ 'bá ũnjĩkányā 'ozú nōri gbǎá
pẹtĩ alambaku sígẹ 'dǎá ĩndĩ. Má adri nóni sũ
má ní adriĩ ũkụ rĩ tĩnĩ ku. Nóni Kúrísítō ri adri
má agá. Má ní rizú adrizú vũ drĩgẹ nōgó rĩ gé,
ma ri ẹsĩ 'bā Múngú Mvọpĩ ma lēpi lēlē rĩ drĩgẹ,
āzini drǎápi mávé tǎ ũnjĩ sĩ rĩ drĩgẹ.

21 Má ícó ẹ̀sì múké Múngú ní 'bâ pazú ùnjĩkǎnyǎ agásì 'dĩri gǎá ku, té dǒ adringárá pìrì Múngú ẹ̀ndrẹ̀tì gé rĩ ì ịsù tǎĩmbị Mósẹ̀ vé rĩ ǎ 'dụngárá ǎ tǎ sǐ, drǎngárá Yẹ̀sũ Kúrísítǒ vé rĩ té adri ẹ̀zì ǎkó."

3

Tǎĩmbị ícó sẹ̀e 'bá rĩ ícá pìrì nĩ ku

1 Ẹ̀mi 'bá Gālātīyǎ vé 'dĩ'bée, ẹ̀mi azakaza rú! 'Bá ẹ̀mì drị izaápì 'dínì rĩ ǎ'dì 'ì? Má ùlũ ẹ̀mi ní Yẹ̀sũ Kúrísítǒ vé gbǎngárá pẹ̀tì alambaku sígẹ̀ rĩ vé ífífí uletere rá.

2 Á lẹ̀ ẹ̀mi lũkí má ní, ẹ̀mi ịsúkí Múngú vé Índrì Uletere rĩ ẹ̀mi ní tǎĩmbị Yǎhúdị rĩ pì vé rĩ 'dụụ ngaá rĩ sǐ yǎ, dǒku ẹ̀mi ní tǎ Yẹ̀sũ Kúrísítǒ vé ì ní ùlũú rĩ yị, ẹ̀mi ní ịri ẹ̀'yị rĩ sǐ?

3 Ngá sẹ̀epì ẹ̀mi ní adrizú azakaza rú 'dínì rĩ ǎ'dì? Ẹ̀mi 'bá Yẹ̀sũ ri ẹ̀'yì 'bá gí 'dĩ'bée, ẹ̀mi kǎ tǎ rĩ í'dó, Índrì Uletere rĩ ri ẹ̀mì drị koó nĩ múkényǎ rú. Ngá ẹ̀mi ní gǒó ẹ̀mi 'bǎzú adrizú pìrì ùkpǒ ẹ̀mivé rĩ sǐ rĩ ǎ'dì?

4 Ẹ̀mi nyakí ịzǎngǎ Yẹ̀sũ ǎ rú sǐ ambamba, ịzǎngǎ ẹ̀mi ní nyaá 'dĩri ǎ drǎ rí kuú kána?

5 Múngú sẹ̀ ẹ̀mi ní Índrì Uletere rĩ nĩ, ǎzini 'o tǎ ǎyǎzú ǎyǎyǎ ẹ̀mi ǎsámvú gé nĩ. 'O tǎ 'dĩri 'dínì, ẹ̀mi ní tǎĩmbị Yǎhúdị rĩ pì vé rĩ 'dụụ ngaá rĩ sǐ yǎ, dǒku ẹ̀mi ní tǎ Yẹ̀sũ Kúrísítǒ vé ì ní ùlũú rĩ yị, ẹ̀mi ní ịri ẹ̀'yị rĩ sǐ?

6 Búkū Múngú vé rĩ átá Ābūrámā* vé tã 'dĩni, "Ābūrámā ẹ'yĩ Múngú ri rá, sē Múngú ǎ'yĩ ĩri adrii 'bá pịrị 'í ẹndrẹtị gé."

7 Lē ĩmi nĩkí áamá múké 'yozú kìnĩ, 'bá ẹsị 'bǎapi Múngú drịgé, sũ Ābūrámā ní 'bǎa rĩ tịnị rĩ, ĩ ĩri zị mvá Ābūrámā vé ni.

8 Sĩkí tã 'dĩri kú ịnógósị Búkū Múngú vé rĩ agá kìnĩ, 'bá adri' 'bá Yāhúdị rú ku ẹsị 'bǎ' bée Múngú drịgé rĩ pi, Múngú ri kọpi 'bǎ adri pịrị, kọpi ní ẹ'yĩ gí rĩ sĩ. Múngú átá ụ'dúkọ múké 'dĩri Ābūrámā ní kìnĩ, "Bá ǎngũ rĩ pi agásĩ rĩ pi ǎrěvú céré úmvúlésĩ tǎkiri ịsụ ینگázú mí vúgá."

9 'Dĩri lũ 'yozú kìnĩ, 'bá ẹsị 'bǎapi Múngú drịgé rĩ, ĩri tǎkiri ịsụ, sũ Ābūrámā ní ịsụ rĩ tịnị, ǎ'diātāsīyā Ābūrámā 'bǎ ẹsị Múngú drịgé.

10 'Bo 'bá 'yo' 'bá kìnĩ Múngú ri ĩ 'bǎ adri 'bá pịrị ĩ ní rií Yāhúdị rĩ pi vé tǎimbị 'duụ ngaá rĩ sĩ rĩ pi, ĩ ímụ kọpi tri rá, ǎ'diātāsīyā sĩkí búkū Múngú vé tǎimbị vé rĩ agá kìnĩ, "Bá céré tǎimbị rĩ 'du' 'bá nga' 'bá pịrị ku rĩ pi, ĩ ímụ kọpi tri rá."

11 Ádarú 'bá rĩ ícọ adrii pịrị Múngú ẹndrẹtị gé tǎimbị rĩ vé tã sĩ ku, ǎ'diātāsīyā sĩkí Búkū Múngú vé rĩ agá kìnĩ, "Bá tã be pịrị Múngú ẹndrẹtị gé rĩ, ĩrivé ẹ'yīngára ri sē ĩri tã 'o pịrị."

12 Lẹtị ẹ'yīngára vé rĩ, ĩri tǎngú. Lẹtị tǎimbị vé rĩ, ĩri kpá tǎngú, ǎ'diātāsīyā búkū tǎimbị vé rĩ kìnĩ, "Bá tǎimbị rĩ 'duụpi ngaápi rá rĩ, ĩri tǎimbị

* 3:6 3:6 Ābūrámā: ĩri kùkùrị Yāhúdị rĩ pi vé ni. 'Í lǎ 'Ídóngára 12:25. 3:6 3:6 'Ídóngára 15:6 3:8 3:8 'Ídóngára 12:3; 18:18; 22:18 3:10 3:10 Dětörönómě 27:26 3:11 3:11 Ābākúkā 2:4

rĩ ru tĩtĩ.”

¹³ Kâ Yēsũ Kúrísitō ri gbãá peṭi alambaku† sǐgé gí, pa 'bâ tâ tãimbĩ rĩ ní 'yoó kǐnĩ ĩ 'bâ tri rá rĩ agásĩ gí, 'du tâ ĩ ní 'bâ trizú rĩ 'bãá 'ĩ ru' 'bá gá gí, ã'diãtãsiyã sĩkĩ Búkũ Múngú vé rĩ agá kǐnĩ, “'Bá ĩ ní 'yĩ drãá peṭi sǐgé rĩ, trikĩ ĩri gí.”

¹⁴ Yēsũ pa 'bâ, 'bâ ʒsúkĩ rĩ tãkĩri Múngú ní ótú sēē Ābūrãmã ní 'dãri, 'bá adri' 'bá Yãhũdĩ rú ku rĩ pi ē ʒsúkĩ rĩ kpá ĩndĩ, kúru 'bâ Yēsũ ri ẽ'yĩ' 'bá gí rĩ pi, 'bâ ʒsúkĩ rĩ Índrĩ Uleterē ĩ ní eziĩ 'dãri bēnĩ.

Tãimbĩ Mósē vé rĩ ãzini tâ Múngú ní eziĩ rĩ

¹⁵ Má ẽdrĩpiĩ má ómvúpĩĩ, á lē tâ má ní átá 'dĩri ũ'bĩĩ ĩmi ní tâ 'bá rĩ pi ní riĩ 'oó rĩ sĩ, 'bá ĩrĩ pi ruĩkĩ dō ũndĩ, 'bá ãzi ícó ũndĩ rĩ ñóó ku, dōku ícó ãzi ni 'bãá drĩ ni gé ku, ĩri áwĩ adri sũ kōpi ni ruĩ gí rĩ tĩnĩ.

¹⁶ Múngú eziĩ tâ rĩ Ābūrãmã ní, ãzini mvá ĩrivé úyú agá rĩ ní. Búkũ Múngú vé rĩ agá, Múngú eziĩ tâ rĩ “'bá kárakarã pi ní” kuyé, eziĩ “mvá ĩrivé úyú agá rĩ ní” ífifĩ ní 'bá ãlu, 'bá rĩ Kúrísitō 'i.

¹⁷ Tã má ní átá rĩ, ĩri 'dĩni, tãimbĩ rĩ imúkĩ sēē ílĩ mũdũrũlũ sũ pũkũ na (430) ã vudrĩ gé, ʒsúzú ãkũdē Múngú ru ũndĩ Ābūrãmã be drĩdrĩ gí. Tãimbĩ ĩ ní sēē vúlé rú rĩ ñō ũndĩ Múngú ní ruĩ Ābūrãmã be rĩ ku, tãimbĩ rĩ újã tâ Múngú ní eziĩ Ābūrãmã ní rĩ ku.

3:12 3:12 Lẹvĩtĩkã 18:5 † **3:13 3:13** Peṭi alambaku: 'Bá Rómã vé rĩ pi ri 'bã tâ 'o' 'bã ũnjĩ rĩ pi gbã mūsũmãrĩ sĩ peṭi alambaku sǐgé, ĩri sã 'du ãco kōpi íbĩ drã ndō, kōpi ʒzãngã nya ambamba drãngará rĩ gé. **3:13 3:13** Dětōrõnómē 21:23 **3:16 3:16** Í'dóngará 12:7; 13:15; 24:7

18 Té dō 'bâ tākiri ídri 'dáni'dáni vé rĩ ịsụ 'bá ní rií tǎimbị rĩ 'duụ ngaá rĩ sị, Múngú ẹzi té Ǽbūrámā ní ídri 'dáni'dáni rĩ vé tǎ ku. 'Bo Múngú ẹzi tǎ rĩ Ǽbūrámā ní ívé ẹsị múké rĩ sị.

19 Údékí tǎimbị rĩ ǎ'di ǎ tǎ sị? Údékí tǎimbị rĩ ẹ i'da rí tǎ ũnjí 'bá rĩ pi ní rií 'oó rĩ. Tǎimbị Múngú ní údé 'dĩri adri ca lókí Yẹsụ Kúrísító ní ícázú rĩ gé, ịri mvá Múngú ní tǎ ni ẹzi Ǽbūrámā ní rĩ. Múngú áyú mǎlǎyíkǎ rĩ pi tǎimbị rĩ jị sẹ Mósẹ drịgé, Mósẹ ní kúru tǎimbị rĩ sẹzú 'bá rĩ pi ní.

20 'Bá 'bá ịrị pi ǎsámvú ícipi rĩ, 'du 'bá ǎlu vé tǎ ngaá ọ'dụkụle ku, ịri kọpivé tǎ 'du nga ịrịtrọ. 'Bo Múngú ri 'yéńá ǎlu.

21 Tǎimbị Múngú ní údé rĩ pi tǎ ịri ní ẹzi rĩ be, kọpi nyo ị ǎsámvú gé sị ari'ba rú? Kọpi adrikí ari'ba rú ku. Dō tǎimbị ị ní údé rĩ, 'bá rĩ pi ẹ ịsúkí rí ídri 'dáni'dáni rĩ ǎní, 'bá rĩ pi té kōdō ícọ adri pịrị Múngú ẹndrẹti gé kọpi ní tǎimbị rĩ 'duụ ngaá rĩ sị.

22 'Bo Búkū Múngú vé rĩ lū 'bá ní uletere kīnī, 'bá vū drịgé rĩ pi ǎrẹvú céré ũnjikǎnyǎ ású kọpi gí, kúru lẹ kọpi ẹ ẹ'yíkí Yẹsụ Kúrísító ri, Múngú ǎ sẹ rí ídri 'dáni'dáni 'í ní tǎ ni ẹzi rĩ kọpi ní.

23 'Bá ní drī Yẹsụ ri ẹ'yịzú kuyé rĩ gé, tǎimbị rĩ 'yī 'bá pá tịtị, cimgbá lókí Múngú ní tǎ 'bá ní Yẹsụ Kúrísító ri ẹ'yịzú rĩ i'dazú rĩ gé.

24 Tǎimbị rĩ ri 'bá ịmbá nī, ịri ri 'bá drī ko muzú Yẹsụ Kúrísító vúgá nī, ǎní 'bá adrikí rí 'bá pịrị, 'bá ní Yẹsụ ri ẹ'yị gí rĩ sị.

25 Nóni 'bá ẹ'yíkí Yẹsụ Kúrísító ri gí, tǎimbị Mósẹ vé rĩ ícọ 'bá drī koó nī ku.

'Bá Yēsũ Kúrísítō ri ẹ'yĩ' bá gí rĩ pi nóni anji Múngú vé ni

²⁶ Īmi 'bá Kúrísítō Yēsũ ri ẹ'yĩ' bá gí 'dĩ' bée, ĩmi nóni anji Múngú vé ni.

²⁷ Īmi rụkí dō bātízīmũ gí, ĩmi ĩkpākí nóni ĩmi tịtị Yēsũ Kúrísítō ā rụ' bá gá gí.

²⁸ 'Bá rĩ dō Yāhúdīgú yā, dō Gịrịkīgú yā, dō tųgẹrị yā, dō adri tųgẹrị ku yā, dō 'bá ágó yā, dō 'bá ũkú yā, ĩmi céré 'bá ālu Kúrísítō Yēsũ rụ' bá gá.

²⁹ Īmi ní nóni adrií 'bá Kúrísítō vé ni rĩ sī, ĩmi nóni anji Ābūrámā vé ni, ĩmi tā Múngú ní ẹzií Ābūrámā ní rĩ ịsú rá.

4

¹ Á lě tā rĩ 'yoó 'dini, mváná rĩ vé ẹtẹpi drā dō ịsú mváná rĩ drī mādāṅá, mváná 'dĩri gō ẹtẹpi vé ngá rĩ pi ẹ tị rụ céré nĩ. Ngá ẹtẹpi vé rĩ pi ā adrikí dō ịrivé ni drāāāsīyā, vúlé nōlé, mváná 'dĩri adri sũ tųgẹrị tịni.

² Ā'diātāsīyā mváná rĩ, ịri adri 'bá ịri úcépi rĩ drígé, cīmgbá lókí tā ọtú ẹtẹpi ní ẹzií, ịri ímú ngá rĩ pi ẹ tị rụ nĩ rĩ gé.

³ Tā 'dĩri sũ nyo riípi 'i ngaápi 'bā rụ' bá gá rĩ tịni. Yēsũ ní drī ícázú kuyé rĩ gé, 'bā Yāhúdī rú, 'bá adrikí sũ mváná mbaápi 'bá āzi drígé rĩ tịni, 'bá adrikí tāimbị rĩ drígé sũ tųgẹrị tịni, 'bá rikí yịkị 'bá áda vé ni ũbĩ mụzú áyu.

⁴ Sā Múngú ní útú rĩ kã ícó, ịpě ívé Mvā Yēsũ ri, 'bá ũkú tị ịri nĩ. Tịkí ịri Yāhúdīgú rú tāimbị Mósē vé rĩ ā pálé gá.

⁵ Ímú nóni 'bâ paá adringará tǎimbî rĩ drígé túgẽrĩ rú rĩ agásĩ gí, 'bâ anji rú, 'bâ ísúkí rí ngá Múngú ní lée sée 'bá ní rĩ pi ãrẽvú céré.

⁶ Nóni ãmi ní adrií anji Múngú vé ni rĩ sĩ, Múngú ãpẽ 'ĩ Mvópì vé Índrí ímú fií adrií ãmĩ ésí agá, Índrí rĩ lũ 'bá ní kĩnĩ, “Múngú, mi 'bá Ètépì.”

⁷ Ání ãmi adrikí nóni túgẽrĩ ku, ãmi anji Múngú vé ni. ãmi ní adrií anji Múngú vé ni rĩ sĩ, Múngú ri ngá ãrẽvú 'í ní ẹzì ãmi ní rĩ sē rá.

Lē ãmi kukí ãmi kú tǎimbî Mósē vé rĩ drígé túgẽrĩ rú ku

⁸ ãmi adri'bá Yǎhúdĩ rú ku 'dĩ'bée, ãmi ní ándúrú Múngú ri nĩ kuyé rĩ gé, ãmi adrikí kuú túgẽrĩ rú úrí ã ní ãnjĩ múngú rú rĩ pi drígé.

⁹ 'Bo nóni ãmi nĩkí Múngú ri gí, dõku ma 'yo, Múngú nĩ ãmi gí. Ngá ãmi ní lèzú ãmi újázú gõzú túgẽrĩ rú tǎ 'dĩ'bée 'düzú ngazú, ãzini úrí nyõõkú nõri vé rĩ pi vé tǎ 'düzú ngazú rĩ ã'di?

¹⁰ ãmi ri Yǎhúdĩ rĩ pi vé ú'dú urukõ'bée ãnjĩ, mbáá urukõ'bée ãnjĩ, lókí urukõ'bée ãnjĩ, ãzini ílí urukõ'bée ãnjĩ.

¹¹ Mǎ ésí ísú ãzǎngǎ tǎ ãmi ní rií 'oó 'dĩ'bée sĩ, índrèzú má iza mǎ sǎ ẹzì ngazú ãmi ní.

¹² Mǎ édrípìí má ómvúpìí, á mǎ ãmi drí ãrĩ sĩ, lē ãmi ãnjékí ãmi ãfũú tǎimbî Mósē vé rĩ agásĩ ãmvé, adrií sũ má tĩnì, ã'diātāsīyǎ má ãnjé ma ãfũú tǎimbî rĩ agásĩ, ímú adrií sũ ãmi ní ándúrú adrií, ãmi ní tǎimbî rĩ nĩ kuyé rĩ gé rĩ tĩnì. Ọtú ãmi 'okí ma ãnjí kuyé.

13 Má ní ụ'dụkọ múké Kúrísítō vé rĩ jìzú ùlǔzú ìmi ní dr̄dr̄ rĩ gé, ádarú ìmi n̄kí rá 'yozú kínĩ, ma dr̄a be.

14 Má ụs̄s̄ má k̄nĩ t̄nâ má ní adrií dr̄a rú rĩ s̄i, ìri ìmi ní ìzāngā s̄ē ìmî ẹs̄i agá, 'bo ìmi ḡakí ma kuyé, ìmi ẹ'yíkí ma s̄i mālāyíkā Múngú vé ni t̄n̄i, āzini Kúrísítō Yẹs̄s̄ t̄n̄i.

15 Ándúrú āyīkō ga ìmî ẹs̄i agá tré tré, 'bo nóni ìmivé āyīkō gō adrií 'dāáyo ās̄i? Á n̄i rá ándúrú ìmi l̄ékí ma agaá rá, té ẽ ícọ dō rá, ìmi té ìmî m̄i unje s̄ēé má ní, mâ ndre rí āngū ān̄i.

16 Má ní t̄a áda r̄i ùlǔú ìmi ní r̄i s̄i, ìmi ní nóni ma 'dụzú 'bāzú ār̄i'ba ìmivé ni rú ān̄i?

17 'Bā āngū ímbá'ba lét̄i ùn̄j̄i s̄i, l̄ē'ba ìmi ùb̄ikí Yāhūd̄i r̄i pi vé t̄āimb̄i áyu 'd̄i'bée, k̄opi úvá be l̄ézú ìmi úb̄ézú, 'bo t̄a k̄opi ní l̄ēé ìmi 'okí 'd̄iri adri múké ku. K̄opi l̄ékí ìmi ḡụú 'bā r̄i'ba gá s̄i āmvé, k̄opi l̄ékí ndēé ni ìmi rikí ìvé t̄a ȳīi áyu.

18 Múké ni, l̄ē ìmi 'bākí úvá rizú t̄a múké 'ozú s̄a be céré, adri 'yozú kínĩ, ìmi mâ r̄i'ba ndre ùgbále ká 'd̄ini ku.

19 Má an̄ji r̄i, ma ri ìzāngā nya ìmi t̄a s̄i, s̄i ùkú mvá t̄īpi r̄i vé 'a ní ásó, ìri ní ìzāngā nyaá ān̄i r̄i t̄n̄i, ma ìzāngā r̄i nya c̄imgbá ìmi ní t̄a Kúrísítō vé r̄i 'dụzú ngazú ẹs̄i be ālu r̄i gé.

20 L̄ē té k̄odō āndr̄u mâ adri ìmi ās̄āmvú gé 'd̄īi ìnd̄i, mâ új̄a rí m̄avé ụ'dụkọ má ní átázú r̄i, t̄a ìmi ní 'oó r̄i fi má dr̄igé kuyé, á n̄i kuyé mâ 'o rí ìmi íngóni?

Nāpí Āgārā pi vé Sārā be r̄i

21 Ī ndrekí drī ká, ĩmi ʊrʊkʊ áwíkí ʔsǐ 'bǎá kuú tǎǐmbǐ Mósē vé rī drǐgé, ĩmi nǐkí nyo tǎ tǎǐmbǐ rī ní 'yoó rī rá?

22 Búkū tǎǐmbǐ vé rī agá sǐkí kǐnǐ, Ābūrámā ri anji āgō be ĩrǐ, mvá āzi rī vé ʔndrǐpǐ tǔgǐrǐ Āgárā 'i, āzi rī vé ʔndrǐpǐ jó 'dǐpa Sárā 'i, adri tǔgǐrǐ ku.

23 Mvǎ ālu rī, ũkú tǔgǐrǐ rú rī tǐ yǐkǐ 'bá áda vé ni sǐ. Mvǎ āzi rī, ũkú jó 'dǐpa rī tǐ nǐ, ā'diātāsīyǎ Múngú ʔzi tǎ ni nǐ.

24 Tǎ ũkú ĩrǐ 'dǐ'bée vé rī lū ũndǐ Múngú ní ruǔ ĩrǐ rī pi vé tǎ. Ũndǐ ālu rī, Múngú ní tǎ ni lūú Mósē ní írā Sǐnáyǐ vé rī drǐgé 'dǎá rī, ũndǐ rī sē tǐkǐ anjǐnǎ rī pi tǔgǐrǐ rú, sǐ ũkú tǔgǐrǐ rú Āgárā ní mvǎ tǐ tǔgǐrǐ rú rī tǐnǐ.

25 Ũkú tǔgǐrǐ rú Āgárā vé tǎ lū írā Sǐnáyǐ adriipi āngū Árábǐ rī pi vé rī agá 'dǎri vé tǎ. Írā Sǐnáyǐ índré sǐ Yǐrúsǎlémā āndrū Yǎhúđǐ rī pi ní rǐí adrií 'a ni gé tǔgǐrǐ rú tǎǐmbǐ rī drǐgé rī tǐnǐ.

26 'Bo ũkú āzi rī jó 'dǐpa Sárā 'i, ĩrivé tǎ lū Yǐrúsǎlémā ú'dǐ 'bǐ gé 'dǎá rī vé tǎ, adri tǔgǐrǐ ku. ĩri ʔndrǐpǐ 'bá céré Yǐsǐ ri ʔ'yǐ'bá gǐ rī pi vé ni.

27 Búkū Múngú vé rī 'yo kǐnǐ,
 “Mi ũkú adriipi úndó rú mvǎ tǐpi kuyé 'dǐri,
 mí adri āyǐkō sǐ,
 mi ũkú mvǎ tǐngará āzó 'bǐpi kuyé 'dǐri,
 'í tre ú'dúkʊ be ʊrʊ 'dǎá āyǐkō sǐ,
 ā'diātāsīyǎ ũkú ĩ ní adíí adi rǐ, ĩri anji be ndē ũkú
 ágó be rī rá.”

28 Īmi má édríp̄iṣi má ọmvúp̄iṣi, ĩmi újákí nóni ĩmi ícá ú'dí rú gí tā Múngú ní ẹziṣi Ābūrámā ní rĩ sī, sū Sárā vé mvá Īsákā* Múngú ní tā ni ẹziṣi rĩ t̄iṣi.

29 'Bo 'bá lē'bá ĩmi 'duki tāimb̄i rĩ ngaá áyu rĩ pi, k̄opi ri nóni ĩmi ọc̄uṣi, sū Īsīmāélē ĩ ní t̄iṣi ȳik̄i 'bá áda vé ni sī rĩ ní rií Īsákā ĩ ní t̄iṣi ũkp̄o Īndri Uletere rĩ vé rĩ sī rĩ ọc̄uṣi rĩ t̄iṣi.

30 'Bo Búkū Múngú vé rĩ k̄inī, “Í dro ũkú túḡer̄i rú 'd̄iri ívé mváná rĩ be rá, ĩrivé mváná rĩ ā r̄u rí ā'bú mí ní ímú kuú ũkú jó 'd̄ipa rĩ vé mváná ní rĩ ku.”

31 Má édríp̄iṣi má ọmvúp̄iṣi, 'bá adrikí anji ũkú túḡer̄i rú rĩ vé ni ku, 'bā anji ũkú jó 'd̄ipa rĩ vé ni.

5

Kúrísítō sē 'bá ní dr̄iwālā

1 Kúrísítō ọyu 'bā, sē 'bá ní dr̄iwālā gí. Nóni lē ĩmi tukí pá t̄iṣi, lē ĩmi újákí ĩmi ḡo adrií túḡer̄i rú tāimb̄i rĩ dr̄igé d̄iṣi ku.

2 Īmi ȳik̄i dr̄i ma ká, ma Páulū 'i, á lē lūú ĩmi ní 'd̄ini, ĩmi sēkí dō ĩm̄i ágélé ē t̄i úl̄i, Múngú ā ā'yī rí ĩmi ānī, Kúrísítō vé dr̄angará 'd̄iri ĩmi ní ẹziṣi ākó.

3 Á lē ẹndiṣi 'yoó ĩmi ní d̄iṣi, 'bá 'í ágélé ē t̄i sēepi l̄iṣi gí rĩ, lē ā 'du tāimb̄i Yāhūd̄i rĩ pi vé rĩ ār̄evú ngaá céré.

* 4:28 4:28 Īsákā: Īsákā ri mvá Múngú ní ẹziṣi Ābūrámā ní rĩ. 'Í lā í'dóngará 17-35. 4:30 4:30 Í'dóngará 21:10

4 Īmi 'bá ri'bá tǎĩmbĩ Yāhúdĩ rĩ pi vé rĩ ũ'bĩ'bá nga'bá Múngú ã 'bã rĩ ĩmi adriĩ ãní 'bá pĩrĩ rú 'dĩ'bée, gũkĩ ĩmi Kúrísítō ã rú'bá gá sĩ ãmvé gĩ, nóni ĩmi apikĩ ẹsĩ múké Múngú vé rĩ sĩ gĩ.

5 Índrí Uleterē rĩ ású 'bá gĩ, 'bá ẹ'yĩkĩ rá, 'bá ri ẹsĩ 'bá rizú tǎ Múngú ní ẹzĩĩ 'yoó kínĩ, 'i ímú 'bá 'bã adri pĩrĩ 'dãri ũtēzú.

6 'Bá Kúrísítō Yēsũ ri ẹ'yĩpi gĩ rĩ, lĩkĩ dō ágélé ni ẽ tĩ gĩ yǎ, dō lĩkĩ kuyé yǎ, kōpi céré trōtrō. Tǎ ãmbúgu agaápi rá rĩ, ĩri ẹ'yĩngará ĩmi ní Yēsũ ri ẹ'yĩzú rĩ, ĩri sē ĩmi ĩmi lēlē.

7 Īmi ándúrú ri Yēsũ ã pámvú ũbĩ múkényǎ rú, 'bá ĩmĩ drĩ izaápi sēzú ĩmi ní ĩrivé tǎ áda rĩ ũbĩzú ku rĩ ã'di 'i?

8 'Bá ĩmĩ drĩ izaápi 'dĩri íbĩ ímú Múngú ĩmi zĩĩpi rĩ vúgálésĩ kuyé.

9 Īmbángará ũnjō vé 'dĩri adri sũ ãkũfĩ mǎdǎnǎ ĩ ní dǎá íwá agá, íwá rĩ íngá ãní kōfútō be rĩ tĩnĩ.

10 Á nĩ ámá rá 'yozú kínĩ, Úpĩ Yēsũ Kúrísítō ri sē tǎ má ní átá nōri ĩmi ícó ẹ'yĩ rá, 'bá ĩmĩ drĩ iza'bá 'dĩ'bée, Múngú ri ímú tǎ lĩ kōpi drĩgē céré.

11 Má ẹdrĩpĩĩ má ọmvúpĩĩ, ma dō ri ĩmi ní ágélé ẽ tĩ lĩngará vé tǎ átá, Múngú ã ã'yĩ rĩ ĩmi ãní pĩrĩ, ngá 'bá ĩmĩ drĩ iza'bá rĩ pi ní ma ọcũzú 'dĩni rĩ ã'di? Má ímbá té dō 'bá rĩ pi kínĩ, ã úlĩkĩ kōpi ágélé ẽ tĩ rá, ụ'dụkō múké má ní ũlũú Yēsũ vé drǎngará pētĩ alambaku sígē rĩ sē kōpi ẽ ẹsĩ ve té ku.

12 Á lē 'bá ri'bá ĩmĩ drĩ iza'bá 'yo'bá kínĩ, ã úlĩkĩ ĩmĩ ágélé ẽ tĩ rá 'dĩ'bée, lē ã udĩkĩ kōpi ã ágélé, kōpi ẽ ícákĩ rĩ 'báná rú.

13 Má ẹdrĩpĩĩ má ọmvúpĩĩ, zĩkĩ ĩmi ĩfũú tǎĩmbĩ

Mósē vé rī agásī ímú drīwālā ísú gí. Lē ĩmi í'dúkí drīwālā ĩmi ní ísú 'dīri rizú tā rú'bánōri ní lēé rī 'duzú ngazú ānī áyu ku. Múké ni, lē ĩmi ngakí ězī ĩmi āsámvú gé sī lēngará sī.

¹⁴ Tāĩmbī Mósē vé rī pi ārēvú céré ĩ ní úmú ícá ālu 'dī. Tāĩmbī ālu rī kīnī, “Lē mī lē 'bá mī gārā gá rī, sū mī ní mī rú'baléé rī tīnī”

¹⁵ ĩmi rikí dō ĩmi úcí sī sī, sū ũcógú pi ní rií ĩ úcí rī tīnī, ĩmi ndrekí múké, ĩmi ímú ĩmi íré ĩmi āsámvú gé sī rá.

Tā Índrí Uleterē rī vé rī, āzini tā rú'baléé rī

¹⁶ Á lē lūú ĩmi ní kīnī, lē Índrí Uleterē rī ā ko ĩmī drī nī, ĩri sē ĩmi ícókí tā rú'bánōri ní lēé rī 'dujú ngaá ku.

¹⁷ Á 'yo 'dīni, ā'diātāsīyā tā rú'baléé rī pi úmúkí ĩ tā Índrí Uleterē rī vé rī be ku. Tā Índrí Uleterē rī vé rī pi úmúkí ĩ tā rú'baléé rī be ku. Oǵúpī lē oǵúpī vé tā ku, ĩri sē tā múké mī ní kōdō ũsūú lēé ngaá rī pi mī ícó ngaá ku.

¹⁸ 'Bo mi dō ri ězī nga Índrí Uleterē rī vé ũkpō sī, mī adri tāĩmbī Mósē vé rī ā pálé gá ku.

¹⁹ Tā rú'bánōri vé rī pi índrékí bá kōpi 'dī: Owũ 'bāngará, mī 'bāngará 'bá āzi vé ũkú sī, dōku 'bá āzi vé ágó sī, tā 'oó drīnjá sēépi ni,

²⁰ múnǵú ĩ ní údé drī sī rī pi ĩnjīngará, ěndrī ndrīngará, ěsī 'bāngará 'bá āzi drīgē ũnjí, āwāngará, ā'yā, jīkó, ĩndrā, acongará,

²¹ ũlē, mérā, úmúnǵará vūrā ālu gé rizú tā ũnjí 'ozú rī, āzini tā uringo ũnjí 'bá rī pi ní rií 'oó sū 'dī'bée tīnī rī pi. Á 'yo ĩmi ní tā 'dīri sū ándúru

má ní 'yoó ĩmi ní dr̥dr̥ r̥ r̥ t̥n̥, 'bá tã 'o'bá 'd̥n̥i
'd̥i'bée, k̥p̥i ícókí ídri 'd̥áni'd̥áni r̥ ís̥ú m̥äl̥üngã
Múngú vé r̥i agá 'd̥ãá ku.

²² 'Bo ũ'a Índrí Uleterē r̥i vé r̥i, ĩri l̥ēngárá,
ãy̥ĩk̥õ, t̥ãk̥iri, t̥ã tangárá m̥ãdã s̥i, ẽs̥i ĩdr̥ík̥idri,
adr̥ingárá múké, t̥ã 'ongárá mužú p̥iṛi,

²³ t̥ã 'ongárá ẽs̥i be m̥ãdã, ãzini ũtēngárá.
Tãimb̥i 'yoópi t̥ã 'd̥i'bée ũnj̥i ni 'd̥ãáyo.

²⁴ 'Bá Kúrísit̥õ Y̥ẽs̥ũ ri ẽ'y̥i'bá g̥i r̥i pi gb̥ãk̥i ĩvé
ẽb̥iṛi r̥u'bá n̥õri vé r̥i p̥et̥i alambaku ĩ ní Y̥ẽs̥ũ ri
gb̥ãzú r̥i s̥igé g̥i.

²⁵ Nóni Índrí Uleterē r̥i ní 'bá ní ídri ú'dí s̥éé g̥i
r̥i s̥i, l̥ē 'bã 'd̥uk̥i t̥ã Índrí Uleterē r̥i ní ũl̥ũú 'bá ní
r̥i ã v̥udr̥i ũb̥i mužú áyu.

²⁶ L̥ē 'bã íngúk̥i 'bã 'yozú k̥in̥i, 'bã nd̥ẽk̥i 'bã
ur̥uk̥õ'bée rá 'd̥ini ku, ãzini ẽ ilek̥i 'bã ãzi t̥ã ũnj̥i
s̥i ku, l̥ē 'bã 'bãk̥i ẽs̥i ũnj̥i 'bã ãzi vé ngá s̥i ku.

6

Ĩmi kokí ĩmi ĩzã ĩmi ãsámvú gé s̥i

¹ Má ẽdr̥ip̥i má ómv̥up̥i, 'bã ãzi 'de d̥õ t̥ã ũnj̥i
agá, ĩmi 'bã Índrí Uleterē r̥i ní ású g̥i 'd̥i'bée, l̥ē
ĩmi kokí 'bã 'd̥iri ẽ ĩzã l̥et̥i múké ni s̥i, ĩri útúzú
ícázú p̥iṛi. 'Bo m̥i ndre múké, m̥i 'de r̥i ũnj̥ik̥ãnyã
agá ku b̥en̥i.

² Tã ẽnj̥iẽnj̥i í'dé d̥õ ĩmi dr̥igé, l̥ē ĩmi kokí ĩmi
ĩzã ĩmi ãsámvú gé s̥i koko. ĩmi kokí d̥õ ĩmi ĩzã
ĩmi ãsámvú gé s̥i rá, t̥ã ĩmi ní 'oó 'd̥iri, ĩri t̥ãimb̥i
Kúrísit̥õ ní l̥éé ã 'd̥uk̥i ngáá r̥i.

³ 'Bá r̥i d̥õ ri 'i íngú k̥in̥i, 'i ícókí g̥i, ís̥úzú ícókí
kuyé, 'bã 'd̥iri ri 'i m̥i ũ'bã ũg̥õg̥ólé r̥u.

4 Lē 'bá älu älu ä áamá tã 'í ní rií 'oó rĩ ä pámvú ámámã, ē íngú rí 'i tã múké 'í ní 'oó rĩ sī, ä ỳ'bĩ ívé tã 'í ní 'oó rĩ 'bá äzi vé 'oó rĩ sī ku.

5 Lē 'bá älu älu ä adri ũkpó ũkpó ẹ̀zị ívé rĩ ngangará gá.

6 Īmi ĩ ní rií ímbá tã Múngú vé rĩ sī 'dĩ'bée, lē ĩmi sēkí ĩmivé ngá 'bá ĩmi ímbápi rĩ ní ĩndĩ.

7 Īmi sēkí 'bá äzi ä ũ'bã ĩmî mị ku, 'bá äzi ícó tã Múngú ní lị 'bá rĩ pi drĩgé rĩ ideé ku, ä'diätäsīyã 'bá rĩ úri 'í ní rií ĩfũúpi kaápi rĩ ĩkũnã.

8 'Bá úri ũnjĩkãnyã 'ozú rĩ riípi, 'í rụ'bá ē ịsú rí äyĩkō ãní rĩ, ĩri úri ĩzãngã nyazú mužú 'dáni'dáni rĩ ĩkũnã, 'bo 'bá úri múké Índrí Uleteré rĩ ní äyĩkō sēépi rĩ riípi rĩ, ĩri úri idri 'dáni'dáni rĩ vé rĩ ĩkũnã.

9 Lē 'bá ändēkí tã múké 'ongará sī ku, ãní 'bá ímú úri kaápi múké rĩ ĩkũnã sã múké rĩ gé, 'bá kukí dō ẹ̀zị rĩ ä ngangará kuyé.

10 'Bá ní drĩlé múké ịsú gí rĩ tịni, lē 'bã 'okí tã múké 'bá rĩ pi ní céré, agaápi rá rĩ, lē 'bã 'okí tã múké 'bá Yēsũ ri ẹ̀'yĩ'bá gí rĩ pi ní.

Tã Páũlũ ní ẹ̀zị ỳdũmbịtã rĩ

11 Īmi ndrekí tãfí má ní sī mị be 'wãrã mã drị sī kọkọbị 'dĩri agá 'dĩ'bée.

12 'Bá 'yo'bá kinĩ ä úlịkí ĩmî ágélé ē tị rá 'dĩ'bée, kọpi ỳsũkí kinĩ, ĩ ndēkí ĩmi tã sī céré nĩ. Kọpi lēkí ĩ ịsúkí ĩzãngã ĩ ní rií tã Kúrísítō vé drãzú pẹtị alambaku sịgé rĩ ä tã ũlũzú rĩ sī ku.

13 Úlịkí ĩni kọpi ä ágélé ē tị rá, 'bo kọpi 'dúkí tãĩmbị Mósē vé rĩ ngaá céré kuyé, kọpi ri 'yo, ä úlịkí ĩmî ágélé ē tị rá, úlịkí dō gí, ĩri sē kọpi ĩ íngú ãní íngúngũ.

14 Má ícò ma íngú tã ãzi sī ãluḡáni ku, ma 'yéḡá ma íngú 'bávé Úpí Yésũ Kúrísítò vé drāngará peṭi alambaku sígè rī sī. Yésũ vé drāngará peṭi alambaku sígè rī vé tã sī, tã nyõõkú nōri vé rī pi índrékí má ní ẹzị ãkó, ãzini tã mávé rī índré kpá 'bá nyõõkú nōri vé rī pi ní ẹzị ãkó.

15 Lìkí dō 'bá rī ã ágélé ẽ tị gí, dō lìkí ágélé ni ẽ tị kuyé drããsīyã, adri tã ãmbúgú rú ku, tã agaápi rá rī, ìri mí ní mī ẹsị újázú ú'dí adrizú 'bá Yésũ vé ni.

16 Ìmi tã ì ní ẹzịì 'dīri 'du'bá nga'bá rá rī pi, ìmi adri 'bá pịrị Múngú vé ni pi, Múngú ri ẹsị ìdríkídri 'bã ìmi ní, ãzini ìri ìmi ní tãkíri sē.

17 Lē 'bá ãzi ã sē má ní ìzāngã 'dīni ku, ùgbākí ma, ãzini úvìkí ma írã sī, ãzó bílé ni mâ rú'bá gá anigé, má ní Yésũ ri ẹ'yīì gí rī sī.

18 Má ẹdrípìì má ómvúpìì, ẹsị múké 'bávé Úpí Yésũ Kúrísítò vé rī ã adri ìmi be. Æmīnã.

Keliko

Keliko: Ụ'dụkọ Múké Múngú vé rị New Testament+
copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Keliko

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files
dated 6 May 2025

14717198-957a-524c-b31f-2c3197945b20